

وزارت کشور

سازمان حفاظت محیط زیست

تفاهم نامه همکاری بین
وزارت کشور و سازمان حفاظت محیط زیست

دفتر خانه سازمان شهردار یها و دهیار یهای کشور
۲- ۱۶۱ / ۱۳۹۳
شماره ۴۵- ۲۲۹۲۵

وزارت کشور

سازمان حفاظت محیط زیست

شماره: ۲۱۵۸۴

تاریخ: ۹۳/۰۶/۰۱

بسمه تعالی

این تفاهنامه در تاریخ ۱۳۹۳/۶/۱ بین معاون ریسی جمهور و ریسی سازمان حفاظت محیط زیست و وزیر کشور در راستای تحقق "اصل پنجاه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران متنی بر حفاظت از محیط زیست به عنوان بکه وظیفه عمومی" و اجرای هر چه بهتر قوانین و مصوبات محیط زیست از جمله، قانون "مدیریت مصرف سوخت و توسعه حمل و نقل عمومی" و "راهکارهای اجرایی کاهش آلودگی هوای کشور، مصوبه هیات وزیران"، "قانون مدیریت پسماندها" و اجرای "بند (د) تبصره ۲۱ قانون بودجه سال ۹۳"، کشور به شرح ذیل منعقد می گردد:

ماده ۱- موضوع تفاهنامه

برنامه ریزی، نظارت، اجرا و راهبری مجموعه ای از طرح ها و اقدامات مرتبط و موثر در کاهش آلاینده های هوا ناشی از حمل و نقل موتوری و سوخت، کمک به بهبود مدیریت پسماند در شهرها و روستاهای کشور و کاهش آلودگی های محیط زیست مرتبط با آن ها و ارتقاء شاخص ها و مولفه های محیط زیستی.

ماده ۲- اهداف تفاهنامه

الف- بهبود شاخص های کیفی هوا متاثر از حمل و نقل (از وضعیت موجود (حداقل) به استانداردهای مصوب کیفیت هوای محیط های باز کشور تا پایان برنامه ششم توسعه)

ب- کمک به بهبود مدیریت پسماندهای عادی

۱. مدیریت پسماند در شهرها و روستاهای کشور و کاهش آلودگی های مرتبط با آن ها
۲. ساماندهی مدیریت پسماندهای عادی در کشور با رویکرد کاهش تولید، تفکیک از مبدأ و افزایش میزان بازیافت پسماندهای تولیدی با شناسایی و استفاده از کلیه پتانسیل های موجود (مشارکت حداکثری شهروندان، بخش خصوصی داخلی و خارجی، سازمان های مردم نهاد و...) به نحوی که با اصلاح فرایندهای موجود و در طی پنج سال آتی منظور متوسط حداقل ۳۰ درصد پسماندهای عادی تولید شده در شهرها و روستاهای کشور، در مبدأ به صورت تفکیک شده جمع آوری و ۶۰ درصد آن بازیافت گردد. متوسط این مقدار در کلان شهرها نیز برتریب حداقل ۲۰ و ۶۰ درصد خواهد بود.

ب- بهبود سایر شاخص های کمی و کیفی منابع زیستی

ماده ۳ - محورهای تفاهم‌نامه

۱-۳- زمینه‌های مشترک همکاری

الف: بهبود شاخص‌های کیفی هوا متاثر از حمل و نقل

۱. تدوین و اجرای بسته برنامه‌های هوای پاک بر اساس شاخص‌های اعلامی مورد توافق طرفین در شهرها
۲. مشارکت در کارگروه‌های ملی و استانی و محلی در محورهای قوانین و مقررات فنی و اجرایی، تشکیلات و ساختار، آموزش و فرهنگ‌سازی
۳. مشارکت در جهت توسعه سامانه‌های حمل و نقل عمومی
۴. نظارت بر رعایت معیارهای فنی و زیست‌محیطی خودروهای فعال در سیستم حمل و نقل شهری و همکاری جهت جلوگیری از تردد خودروهای آلاینده و دارای نقص فنی در سطح شهرهای کشور
۵. آموزش‌های عمومی و تخصصی و هدفمند به منظور جلب مشارکت بیشینه مردم در طرح و اجرای بسته برنامه‌های هوای پاک
۶. برگزاری کارگاه‌های آموزشی و سمینارهای تخصصی در زمینه پیشگیری، کنترل و مقابله با آلودگی هوا و عوارض آن در سطوح ملی، استانی و محلی
۷. طراحی، تصویب و آغاز به فعالیت کمیون مبارزه با آلودگی هوا
۸. ارایه راهکارهای تشویقی در جهت ترویج سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در طرح‌ها و پروژه‌های حمل و نقلی موثر در ارتقای شاخص‌های کیفیت هوا
۹. ایجاد زیرساخت‌های لازم به منظور افزایش سهم پیاده (پیاده‌روی)، دوچرخه و موتور سبکت برقی و حمل و نقل عمومی پایدار در شهرها
۱۰. رتبه‌بندی شهرهای کشور بر اساس معیارهای زیست‌محیطی و میزان پیشرفت آنها در زمینه مبارزه با آلودگی هوا
۱۱. همکاری در توسعه شبکه‌های بایس امواج و صدا و هوا
۱۲. به کارگیری انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر در سامانه‌های حمل و نقل شهری
۱۳. فراهم نمودن زمینه لازم جهت اجرای بند (ه) شماره ۲۱ قانون بودجه سال ۹۴ کشور

ب: کمک به بهبود مدیریت پسماندهای عادی

۱. نظارت بر رعایت ضوابط فنی و زیست‌محیطی پروژه‌های مدیریت پسماند عادی به ویژه تأسیسات زباله‌سوز، کمپوست و هاضم قبل از عقد قرارداد (طرفین هماهنگی‌های لازم را از طریق استانداری‌ها، شهرداری‌ها، کمیته ماده ۲ آیین‌نامه ارزیابی زیست‌محیطی طرح‌های توسعه، ادارات کل حفاظت محیط زیست و سایر دستگاه‌های ذیربط جهت جلوگیری از عقد قرارداد ایجاد تأسیسات یاد شده، قبل از تأیید مشخصات فنی توسط سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و دریافت تأییدیه زیست‌محیطی از سازمان حفاظت محیط زیست و همچنین اعمال اصلاحات فنی و زیست محیطی در قراردادهای متعقد انجام خواهند داد)
۲. توانمندسازی شوراهای اسلامی، شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور جهت مدیریت صحیح پسماندها و برگزاری سمینارهای تخصصی مدیریت پسماندها در سطوح ملی، استانی و محلی
۳. همکاری در اصلاح قوانین و آیین‌نامه‌های موجود و تسریع در تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های موضوع قانون مدیریت پسماندها و آیین‌نامه اجرایی آن

وزارت کشور

سازمان حفاظت محیط زیست

۴. پیگیری مشترک برای پیش‌بینی پیشنهاد‌های طرفین در حوزه محیط زیست شهری و روستایی (با تأکید بر مدیریت پسماند) در برنامه توسعه ششم و لایحه بودجه‌های سالانه با شکل کارگروه ویژه مدیریت پسماند
۵. حمایت از بخش خصوصی جهت سرمایه‌گذاری در ایجاد تأسیسات پردازش- بازیافت و دفع پسماندها با تأکید بر استفاده از فناوری‌های نوین
۶. تدوین و اجرای برنامه مدیریت جامع پسماندهای استان‌های کشور با اولویت استان‌های ساحلی با هماهنگی استانداری‌ها و ادارات کل حفاظت محیط‌زیست و سایر دستگاه‌های ذیربط
تبصوه: طرفین پیگیری‌های لازم را برای تأمین اعتبارات مورد نیاز جهت اجرای برنامه یاد شده از محل منابع عمومی، ملی، اسانی و سایر منابع داخلی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها انجام خواهند داد.
۷. تهیه و اجرای برنامه جامع ارتقای آگاهی‌های عمومی شهروندان با هدف کاهش تولید و تفکیک پسماندها از مبدا با استفاده از کلیه ظرفیت‌های موجود در صدا و سیما در سطوح ملی و استانی و سایر دستگاه‌های ذیربط و با همکاری سازمان‌های مردم‌نهاد و شوراهای اسلامی شهر و روستا
۸. مشارکت در اجرای "طرح مسیر سبز- ساحل پاک" در شهرها و روستاهای نخت پوشش
۹. حمایت و پشتیبانی از طرح و اجرای کمیته کاهش تولید پسماندها توسط شوراهای اسلامی، سازمان‌های مردم‌نهاد و سایر شکل‌های مردمی
۱۰. پیگیری حذف بارانه محصولات تجزیه‌ناپذیر زیست‌محیطی (به ویژه پلاستیک‌ها) و حمایت از تولیدات دوستدار محیط‌زیست
۱۱. پیگیری اختصاص بارانه کودهای آلی (کمپوست، ورمی کمپوست و...) به شهرداری‌ها و دهیاری‌های واجد تأسیسات مذکور
۱۲. کمک به ساماندهی مدیریت پسماندهای عمرانی و ساختمانی
۱۳. توجه به نقش، جایگاه و ظرفیت شوراهای اسلامی شهر و روستا و سازمان‌های مردم‌نهاد در جهت مشارکت و تسریع در نیل به اهداف زیست‌محیطی با آموزش و توانمند سازی آنها

ب- بهبود سایر شاخص‌های کمی و کیفی منابع زیستی

۱. ایجاد راهبری و نگهداری مراکز مدیریت کنترل و پایش آلودگی محیط زیست
۲. پیگیری و ایجاد ساختارهای لازم جهت رفع آلودگی‌های محیط زیست (آب، خاک، هوا، صوت، و پسماند) در حد استانداردها و ضوابط محیط زیست
۳. همکاری در اجرای بند (ه) تبصره ۲۱ قانون بودجه سال ۹۳ کشور
۴. پیگیری و استفاده از ظرفیت بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها در جهت برخورد با واحدهای آلاینده در جهت بهبود وضعیت کیفی محیط زیست با مشارکت شهرداری‌ها

۳-۲- تعهدات سازمان حفاظت محیط زیست

الف: بهبود شاخص‌های کیفی هوا متاثر از حمل و نقل

۱. پیگیری تأمین بیش‌نیازهای آرایه و نظارت بر عرضه سوخت یا لتری یاک برای ناوگان حمل و نقل
۲. افزایش ایستگاه‌های سنجش در شهرهای کشور و فراهم آوردن امکان پایش و سنجش مستمر کیفیت هوای شهرها

ب: کمک به بهبود مدیریت پسماندهای عادی

۱. ایجاد زیرساخت‌های لازم جهت نظارت بر الاینده‌های خروجی تأسیسات احیا و دفع پسماند به ویژه زیانه‌سوز
۲. نظارت عالی و پیگیری اجرای کامل مفاد قانون مدیریت پسماندها و آیین‌نامه اجرایی آن توسط کتبه دستگاه‌های موظف با تأکید بر پایدار کردن موضوع ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها

پ: بهبود سایر شاخص‌های کمی و کیفی منابع زیستی

۱. تدوین سیستم جامع پایش و سنجش شاخص‌های کیفیت هوا و سایر منابع زیستی
۲. تسریع در تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های موثر و مرتبط در ارتقای شاخص‌های کیفی هوا
۳. نظارت بر فعالیت مراکز کنترل و پایش آلودگی محیط زیست
۴. نظارت عالی بر اجرای برنامه حفظ، نگهداری، و توسعه فضای سبز از طریق شهرداری‌ها و سایر دستگاه‌های مرتبط
۵. همکاری در مفاد تبصره یک ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی و پیگیری درخواست‌های شهرداری‌های کشور در موارد مرتبط

۳-۳- تعهدات وزارت کشور

الف: بهبود شاخص‌های کیفی هوا متاثر از حمل و نقل

۱. همکاری شهرداری‌ها در راهبری و نگهداری مراکز پایش و ارائه گزارش‌های دوره‌ای
۲. بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در جهت کاهش عوامل مولد آلاینده‌های زیست‌محیطی در حوزه حمل و نقل
۳. اصلاح روند انجام معاینه فنی و اجرای جدی و مستمر قوانین آن
۴. بازنگری و اجرای قوانین از رده خارج کردن خودروهای فرسوده و ایجاد زیرساخت‌های لازم
۵. مدیریت تقاضای سفر و توسعه و ارتقای سطح خدمات کیفی و کمی حمل و نقل همگانی
۶. ارزیابی زیست‌محیطی پروژه‌های حمل و نقل پیش از اجرا

ب: کمک به بهبود مدیریت پسماندهای عادی

۱. تهیه برنامه عملیاتی مدیریت پسماندهای عادی استان‌های کشور با تأکید بر کاهش تولید پسماند و تفکیک از مبدأ و ارتقای آگاهی‌های عمومی با مشارکت شهروندان از طریق کارگروه‌های استانی طی یک سال آتی
۲. تهیه برنامه اجرایی جهت جلوگیری از دفن غیر بهداشتی پسماندها تا پایان برنامه پنجم توسعه جهت شهرهای موضوع بند الف ماده ۱۹۳ برنامه پنجم توسعه
۳. پیگیری انجام مطالعات ارزیابی زیست‌محیطی پروژه‌های احداث پسماند پیش از اجرا، مطلق قوانین و آیین‌نامه‌های موضوعه

پ: بهبود سایر شاخص‌های کمی و کیفی منابع زیستی

۱. پیگیری ایجاد تشکیلات سازمانی مناسب محیط زیست و توسعه پایدار در شهرداری‌های کلان‌شهرها و مراکز استان‌های کشور
۲. همکاری شهرداری‌ها در حفظ و نگهداری ایستگاه‌های پایش کیفی منابع محیط زیست
۳. برگزاری دوره‌های آموزشی به منظور توسعه و ترویج سبک‌های زندگی سازگار با محیط زیست از طریق اصلاح الگوی مصرف
۴. تدوین برنامه عملیاتی حفظ، نگهداری و توسعه فضای سبز از طریق شهرداری‌ها و سایر دستگاه‌های ذیربط
۵. تسهیل در صدور مجوز تشکیل سازمان‌های مردم‌نهاد زیست‌محیطی

وزارت کشور

سازمان حفاظت بهداشت

ماده ۴- مدت تفاهم نامه

مدت اجرای این تفاهم نامه چهار سال شمسی از تاریخ امضاء می باشد که با توافق طرفین قابل تمدید می باشد.

ماده ۵- شیوه و شرایط اجرایی تفاهم نامه

به منظور اجرای بهینه مفاد این تفاهم نامه، کمیته مشترکی متشکل از نمایندگان تام‌الاختیار طرفین در سطح ملی، وظیفه برنامه ریزی، هماهنگی اجرایی، پیگیری و نظارت بر اجرای مفاد این تفاهم نامه را از طریق دفاتر تخصصی ملی طرفین، شورای هماهنگی براقبت استان ها در موضوع (الف) تفاهم نامه و کارگروه های استانی و شهرستانی مدیریت بسماند (با عضویت شهردار مرکز استان، یک نفر از سایر شهرداران و دهیار منتخب استان یا شهرستان به انتخاب معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری) در موضوع (ب و پ) تفاهم نامه بر عهده خواهند داشت. کمیته ملی، استانی و شهرستانی حداقل هر دو ماه یک بار تشکیل جلسه خواهد داد و گزارش پیشرفت کار را به اعضاکنندگان تفاهم نامه ارائه می کند. مصوبات جلسات کمیته یاد شده برای طرفین در کلیه سطوح لازم الاجرا است.

ماده ۶- سایر موارد

این تفاهم نامه در شش ماده و یک تبصره در چهار نسخه در تاریخ ۱۳۹۲/۲/۱۵ به اعضای طرفین رسیده است و هر یک دارای اعتبار واحد می باشد و دو طرف متعهد خواهند بود که از تاریخ امضای این تفاهم نامه مفاد آن را به دقت رعایت و از هرگونه اقدامی که موجب نقض مفاد آن شود خودداری نمایند.

معاون رییس جمهور و
رییس سازمان حفاظت محیط زیست

عبدالرضا رحمانی فضلی
وزیر کشور